

SIMPOSI PAI SAT GES HABI TATS

Variabilitat ambiental
i adaptació humana
a Catalunya durant
el quaternari

28 | 29
NOVEMBRE
2024
PARC ARQUEOLÒGIC
MINES DE GAVÀ

L'arqueologia, en general, i en particular a Catalunya, ha esdevingut amb els anys una activitat interdisciplinària. Un dels camps d'estudi més afavorit per aquest fet ha estat el del paisatge, un mosaic d'elements interrelacionats en constant evolució: el clima, la geologia, la vegetació, la fauna i, també, els humans. El simposi vol potenciar aquesta interdisciplinarietat amb visions de síntesi, aportacions basades en casos concrets i debats. Se centrarà el focus en els paisatges pretèrits, però també es farà una referència a l'actual crisi climàtica, amb repercussions sobre la conservació del patrimoni arqueològic i difícil d'entendre descontextualitzada de la història del clima i del paisatge.

Comitè científic

Natàlia Alonso

Universitat de Lleida

M. Mercè Bergadà

Seminari d'Estudis i Recerques
Prehistòriques - Universitat de Barcelona
i Institut d'Arqueologia de la
Universitat de Barcelona

Ramon Julià

Seminari d'Estudis i Recerques
Prehistòriques - Universitat de Barcelona

Raquel Piqué

Universitat Autònoma de Barcelona

Santiago Riera

Seminari d'Estudis i Recerques
Prehistòriques - Universitat de Barcelona

Robert Sala Ramos

Universitat Rovira i Virgili i Institut Català
de Paleoecologia Humana i Evolució Social

Maria Saña

Universitat Autònoma de Barcelona

Comitè organitzador

Josep Bosch

Museu de Gavà

Noemí Casado

Museu de Gavà

Pere Castanyer

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Mireia Forasté

Museu de Gavà

Esther Gurri

Museu de Badalona

Josep Oriol López Bultó

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Sònia López

Museu d'Arqueologia de Catalunya

Cristina Osorio

Museu de Gavà

Organitza:

**ARQUEO
XVRXA**
CATALUNYA, TERRITORI ARQUEOLÒGIC

Collaboren:

 Museu d'Arqueologia
de Catalunya

 Generalitat
de Catalunya

 museu badalona

 museu
de Gavà

 Ajuntament
de Gavà

Programa Dijous 28 de novembre

08:30 h.

Rebuda de participants i penjat de pòsters de les comunicacions.

09:30 h.

Inauguració.

10:00 h.

Conferència introductòria. Aportacions metodològiques en els darrers anys a l'estudi dels paleoclimes i dels paleopaisatges.

Isabel Cacho (Universitat de Barcelona).

11:00 h.

Pausa cafè.

11:30 h.

Visita lliure a l'espai de pòsters.

Primera sessió

L'evolució del clima durant el plistocè i l'holocè.

Moderadora **M. Mercè Bergadà** (Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques - Universitat de Barcelona i Institut d'Arqueologia de la Universitat de Barcelona).

12:00 h.

Ponència.

Jordi Revelles (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social - Centres de Recerca de Catalunya i Universitat Rovira i Virgili).

13:00 h.

Presentació oral de les comunicacions.*

- Variabilitat ambiental i adaptació humana. Noves dades sobre la cova de la Font Major, l'Espluga de Francolí, Conca de Barberà. Un jaciment paradigmàtic de Catalunya. Margarida Genera et al.
- Variabilitat paleoambiental durant el neolític antic i mitjà en cavitats a Catalunya. M. Mercè Bergadà et al.
- Sequeres i inundacions: un diàleg entre passat i present a la Fortalesa dels Vilars d'Arbeca (Les Garrigues). Georgina Prats et al.

13:30 h.

Preguntes i debat.

14:00 h.

Pausa per dinar.

15:30 h.

Visita lliure a l'espai de pòsters.

* Totes les comunicacions seran presentades també en format pòster.

Organitza:

Collaboren:

Segona sessió

Transformacions geomorfològiques durant el plistocè i l'holocè.

Moderador **Robert Sala** (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social - Centres de Recerca de Catalunya i Universitat Rovira i Virgili).

16:00 h.

Ponència.

Ramon Julià (Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques - Universitat de Barcelona), **Santiago Riera** (Seminari d'Estudis i Recerques Prehistòriques - Universitat de Barcelona) i **Valentí Turu** (Fundació Marcel Chevalier).

17:00 h.

Presentació oral de les comunicacions.

- Paleambient, sòls i activitat humana durant el bronze mitjà en el curs del Segre: La Coma del Poll (Alòs de Balaguer, Noguera). M. Mercè Bergadà et al.
- Dinàmiques dels geantroposistemes de la conca hidrogràfica del torrent de Sant Cugat (Tona, Osona). Joan Fernández.
- Anàlisi geomorfològica del litoral de la Badia de Palamós (Calonge i Sant Antoni, Catalunya). Marc Bouzas et al.
- L'impacte de l'ocupació romana sobre el paisatge de Baetulo (Hispania Citerior) i la seva evolució fins a l'alta edat mitjana. Clara Forn.
- Els canvis en la línia de costa de Roses. Proposta d'un estudi evolutiu. Marc Bouzas et al.
- La desembocadura del riu Ter (Catalunya) entre els segles VIII i XII. Geomorfologia d'aquest espai litoral. Marc Bouzas et al.

18:00.

Preguntes i debat.

Programa Divendres 29 de novembre

Tercera sessió

Les grans etapes en l'evolució del paisatge durant el plistocè i l'holocè.

Moderadora **Natàlia Alonso** (Universitat de Lleida).

09:00 h.

Ponència.

Ethel Allué (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social – Centres de Recerca de Catalunya i Universitat Rovira i Virgili) i**Isabel Expósito** (Institut Català de Paleoecologia Humana i Evolució Social – Centres de Recerca de Catalunya i Universitat Rovira i Virgili).

10:00 h.

Presentació oral de les comunicacions.*

- La paleovegetació a la Catalunya central (s. IX-VI cal BC). Aportacions de l'antracologia. Miriam Gómez et al.
- Noves aportacions sobre la gestió forestal i les pràctiques d'arboricultura als jaciments romans de Vilauba (Camós, Girona) i Can Ring (Besalú, Girona). Eva Maria López et al.
- Usos del sòl i canvis paisatgístics entorn de la villa romana del Collet: interaccions socio-ambientals en la plana litoral de Palamós-Calonge (Girona). Santiago Riera et al.
- Transformacions del paisatge i gestió del bosc al voltant de Barcelona en èpoques històriques. Una visió des de l'antracologia urbana. Sabrina Bianco et al.

10:35 h.

Preguntes i debat.

11:05 h.

Pausa cafè.

Quarta sessió

Poblament i adaptabilitat als canvis climàtics i paisatgístics.

Moderadora **Maria Saña** (Universitat Autònoma de Barcelona).

11:30 h.

Ponència.

Ferran Antolí et al. (Universitat de Basilea i Institut Arqueològic Alemany).

12:30 h.

Presentació oral de les comunicacions.*

- L'estacionalitat de La Draga: nous resultats carpològics i etnogràfics. Blanca Garay et al.
- Activitats domèstiques i adaptabilitat en períodes de transició en els territoris pirinencs orientals (s. III-II ane). Marta Muñoz et al.

- El paleopaisatge deltaic i l'evolució del poblament protohistòric al curs inferior de l'Ebre (1er mil·lenni ane). Reptes i objectius del projecte PALEODELTA. Samuel Sardà et al.
- Poblament i paisatge a la conca lacustre de Banyoles en època antiga i tardoantiga. Joan Frigola et al.
- Del passat al futur (IV mil·lenni aC-2100 dC). Resultats del projecte Groundcheck (MAC-Empúries i Instituto Arqueológico Alemán-Madrid). Pere Castanyer et al.

13:30 h.

Preguntes i debat.

14:00 h.

Pausa per dinar.

15:30 h.

Taula rodona. L'actual crisi climàtica i la conservació del patrimoni arqueològic.

Moderador **Pere Castanyer** (Museu d'Arqueologia de Catalunya).**M. Teresa Miró** (Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de la Generalitat de Catalunya), **Dirce Marzoli** (Institut Arqueològic Alemany), **Rut Geli** (Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya), **Silvia Valenzuela** (Consell Superior d'Investigacions Científiques) i **Pau Olmos** (Institut Català d'Arqueologia Clàssica).

Torn obert de preguntes i d'intervencions.

17:00 h.

Pausa.

17:15 h.

Taula rodona. Passat, present i futur dels canvis climàtics i paisatgístics.

Moderadora **Raquel Piqué** (Universitat Autònoma de Barcelona).**Sandra Nogué** (Universitat Autònoma de Barcelona – Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals), **Laia Andreu Hayles** (Institut Català de Recerca i Estudis Avançats – Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals), **M. Carme Llasat** (Universitat de Barcelona) i **Enric Aguilar** (Universitat Rovira i Virgili – Institut Universitari de Recerca en Sostenibilitat, Canvi Climàtic i Transició Energètica).

Torn obert de preguntes i d'intervencions.

18:45 h.

Conclusions i cloenda del simposi.

Ramon Buxó (Museu d'Arqueologia de Catalunya) i comitè organitzador.

* Totes les comunicacions seran presentades també en format pòster.

Organitza:

Collaboren:

